

ДОТРИМАННЯ МОВНИХ ВИМОГ ПІД ЧАС УКЛАДАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ

Звертаючись до суду за захистом порушених прав, свобод та інтересів, як фізичні, так і юридичні особи сподіваються на позитивне вирішення спору, на позитивний судовий результат.

Як справедливо зазначають Н.В. Матеров та Г.В. Судаков, «актом, которым разрешается спор между сторонами, будь то граждане или юридические лица, является судебное решение. Решение — это установленная законом форма выражения судом своей воли, направленной на защиту прав и охраняемых законом интересов граждан и юридических лиц»[1, 6].

Судове рішення є процесуальним документом, а значить, укладаючи його, треба дотримуватися загальних мовностилістичних вимог до юридичних документів, зокрема вимог грамотності, ясності, точності, зрозумілості, нейтральності юридичного тексту тощо.

Проведений нами аналіз понад 30 судових рішень засвідчив низький рівень якості їх оформлення. Не викликає сумніву, що численна кількість помилок може спричинити незрозумілість рішення суду, що зумовлює необхідність його роз'яснення і свідчить про недбале ставлення судді до укладання важливого процесуального документа. Водночас значна кількість помилок пов'язана і з тим, що судді не приділяють достатньо уваги удосконаленню своєї мовної грамотності.

Отже, питання мовного оформлення судового рішення є актуальним, оскільки чим досконалішою є мова юридичного документа, тим швидше й повніше досягатимуться цілі, визначені під час укладання таких документів.

Проведений нами аналіз судового рішення у справі № 2-1188/2008р. на предмет відповідності мовним нормам дозволив зробити висновки про наявність різних типів помилок (загалом їх понад 30):

- 1) Лексичні: «Довіреність, у якій не вказана дата її вчинення, є

нікчемною», «Потім був зроблений завідомо невірний переклад довіреності», «не відповідають діючому законодавству», «Згідно ч.1 ст. 237 ЦК України-представництвом є правовідношення...» [2];

2) Граматичні: **«Згідно ст. 119 ЦПК України якщо позовна заява подається представником позивача...», «У друкованому тексті довіреності представником чоловіка позивача вказана проживаюча в м. Бердянську адвокат...», «Своє доручення адвокату ОСОБА_5 на представлення інтересів клієнтів відповідача надавала відповідно до вимог цивільного процесу і не конкреттно на справу позивача, а на всі цивільні справи, в яких вона приймала участь» [2];**

3) Орфографічні та пунктуаційні : **«Крім того позивач є неналежним позивачем, оскільки вона не є учасником цього правочину і не має право оспорювати ці доручення, таке право має тільки ОСОБА_3, але від нього ніяких претензій на надходило і доручення не аннульовані до теперішнього часу» [2];**

4) Стилiстичні, зокрема багатослів'я : **«На підтвердження права діяти від імені чоловіка позивача ОСОБА_2а періодично надавала до суду підробні і недійсні довіреності (доручення)» [2].**

На жаль, персональна відповідальність суддів за якість судових рішень відсутня. До підстав скасування рішень суду згідно зі ст.309 ЦПК належать: 1) неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд вважав встановленими; 3) невідповідність висновків суду обставинам справи; 4) порушення або неправильне застосування норм матеріального або процесуального права, а також розгляд і вирішення справи неповноважним судом; участь в ухваленні рішення судді, якому було заявлено відвід на підставі обставин, що викликали сумнів у неупередженості судді, і заяву про його відвід визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованою; ухвалення чи підписання постанови не тим суддею, який розглядав справу [3]. Як бачимо, скасувати рішення на підставі «неграмотності» не можна, оскільки даний компонент, згідно зі статтею 309 ЦПК, не належить до підстав скасування рішення. Звісно,

правильне за суттю рішення суду не може бути скасовано за одними формальними міркуваннями. На жаль, у законодавстві, зокрема і в законі «Про судоустрій і статус суддів» [4] відсутні заходи дисциплінарної відповідальності щодо недобросовісних суддів, оскільки неякісне оформлення судового рішення не може бути кваліфіковано як дисциплінарний проступок. Таким чином, відповідальність судді за якість оформлення судових актів перебуває тільки у площині моралі й совісті.

Не можна не погодитися з тим, що дотримання мовних норм і стилю судових документів відображається на авторитеті судової влади. Якщо судовий акт містить лексичні, граматичні, орфографічні чи стилістичні помилки, то навряд чи можна стверджувати, що такий судовий акт є актом судового захисту. Бездоганне ж мовне оформлення, уважність та максимальна точність під час укладання судового рішення свідчать про відповідальне ставлення судді до виконання своїх посадових обов'язків.

Література

1. Язык и стиль судебных документов. Практические рекомендации по оформлению судебных актов. – СПб., 2003.
2. Справа № 2-1188/2008р., розглянута Бердянським міськрайонним судом Запорізької області 27 травня 2008р. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/4691972>
3. Цивільний процесуальний кодекс України : від 18 березня 2004 р. № 1618 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40/41, 42. – ст. 492. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. – Назва з екрану.
4. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 07.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>. – Назва з екрану.